U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové, soudce JUDr. Ivo Pospíšila a soudkyně Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **A. M.**, zastoupen Mgr. Martinou Šamlotovou, advokátkou se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 9. 2021, č. j. OAM-561/ZA-ZA10-ZA03-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 26. 1. 2022, č. j. 61 Az 3/2021 - 33,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 24. 9. 2021, č. j. OAM 561/ZA ZA10 ZA03 2021 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neboť nenaplnil zákonné podmínky pro její udělení. Žalobce se narodil ve městě M. na území Turecka a je kurdské etnické příslušnosti. Dne 1. 8. 2021 ilegálně opustil Tureckou republiku. Z Istanbulu do České republiky přicestoval schovaný v nákladním voze. O mezinárodní ochranu požádal dne 3. 8. 2021 především z důvodu jeho postavení v turecké společnosti s ohledem na kurdskou etnickou příslušnost.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou podanou u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“), který ji napadeným rozsudkem jako nedůvodnou zamítl. Neshledal, že by žalobcem tvrzené obtíže dosahovaly intenzity pro udělení azylu či doplňkové ochrany. Samotná kurdská národnost u osoby

státní příslušnosti Turecké republiky není bez dalšího důvodem pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany; současně žalobce nebyl členem politické strany nebo skupiny a neúčastnil se žádných politických aktivit. Příkoří politicky neaktivních občanů nepředstavují intenzitu pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) či b) zákona o azylu. Nebyly tedy dány žádné specifické osobnostní charakteristiky, které by u něj odůvodňovaly zvýšenou ochranu použitím některého z institutů zákona o azylu.

[3] Žalobce rovněž nesplňoval podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, neboť jeho životní situaci nebylo možné považovat za mimořádnou a nejednalo se o případ hodný zvláštního zřetele. Krajský soud zdůraznil, že snaha legalizovat svůj další pobyt na území České republiky není smyslem udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, ale ani pro udělení humanitárního azylu podle § 14 téhož zákona.

[4] Žalobci v případě návratu do země původu nehrozila vážná újma podle § 14a písm. a), b), c) ani d) zákona o azylu. Taktéž nikdy neměl kvůli svému etnickému původu problémy se státními orgány, ale pouze s několika zákazníky, nebyl zde tedy ani důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1, 2 písm. b) zákona o azylu.

[5] Krajský soud uvedl, že žalovaný pracoval s informacemi o zemi původu, které byly relevantní, důvěryhodné, vyvážené a aktuální ve vztahu k žalobcem uvedeným skutečnostem a ověřené z různých zdrojů. Nepovažoval proto za důvodné provádět dokazování internetovými články předloženými žalobcem.

II. Obsah kasační stížnosti

[6] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)

[7] Stěžovatel nesouhlasil se závěrem krajského soudu v tom, že kurdské etnikum není bez dalšího na území Turecka vystaveno žádné vážné újmě. Za stěžejní námitku, kterou uváděl již v žalobě, považoval diskriminaci v Turecku z důvodu jeho kurdské národnosti. Na bezpečnostní složky se neobracel právě z důvodu diskriminace osob s kurdským původem. Nemůže proto plně realizovat svůj soukromý život, což je důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

[8] Žalovaný ani krajský soud dostatečně nezohlednili navrhované novinové články a jiné zdroje. Vycházeli z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, nezabývali se aktuální situací v Turecku.

[9] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu a navrhl ji zamítnout. Stěžovatel se žádostí o udělení mezinárodní ochrany snažil zejména legalizovat svůj pobyt na území České republiky.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou a jedná se o kasační stížnost, která je ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a s. ř. s. přijatelná tehdy, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Podrobněji se podstatou institutu přijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž dovodil, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Stěžovatel v kasační stížnosti žádné důvody přijatelnosti výslovně nesdělil a ani soud žádné takové důvody neshledal. Rozsudek krajského soudu je přezkoumatelný a náležitě odůvodněný, přičemž závěry v něm obsažené se nikterak nevymykají z ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu.

[12] K postavení Kurdů, nejedná-li se o politicky aktivně činné osoby, resp. osoby zapojené do neúspěšného státního převratu v roce 2016, se vyjádřil Nejvyšší správní soud například v usnesení ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Azs 177/2018 - 28, kde uvedl, že se „*zabýval také postavením kurdské menšiny v Turecku, přičemž v souladu s ustálenou rozhodovací praxí dospěl k závěru, že obtíže spojené s příslušností k této etnické skupině nedosahují intenzity pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) či b) zákona o azylu, případně vážné újmy podle § 14a odst. 2 téhož zákona. Kasační stížnost obsahuje značně obecná tvrzení o tom, že po státním převratu, k němuž došlo dne 15. 7. 2016, se v důsledku následující reakce státní moci a intenzívních opatření vůči domnělým pučistům, politickým oponentům a jiným osobám, mohou za určitých okolností některé osoby obávat pronásledování.* (...) *Tyto obavy z pronásledování by mohly být namístě zejména u politicky aktivně činných osob, resp. osob zapojených do neúspěšného státního převratu, takové skutečnosti však stěžovatel neuvedl*“. Také v usnesení ze dne ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Azs 352/2018 - 46, uvedl, že „*nelze stěžovateli přisvědčit, že by kurdští příslušníci v Turecku byli na celém území státu tak běžně a závažně pronásledováni, že by tato skutečnost zakládala důvod pro udělení mezinárodní ochrany*“ (obdobně taktéž usnesení ze dne 17. 9. 2020, č. j. 6 Azs 203/2020 -28, ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 359/2019 - 50, ze dne 17. 1. 2019, č. j. 5 Azs 106/2018 - 30, ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Azs 352/2018 - 46, ze dne 7. 11. 2019, 2 Azs 75/2019 - 46, ze dne 30. 4. 2020, č. j. 7 Azs 127/2019 - 54).

[13] Stěžovatel v průběhu řízení před žalovaným ani správními soudy netvrdil, že by byl politicky aktivní, nebo se jiným způsobem zapojoval do politického dění souvisejícího s kurdskou problematikou v Turecku. Krajský soud tedy jeho situaci posoudil v souladu s výše citovanou ustálenou judikaturou.

[14] Rozsudek krajského soudu také respektuje dosavadní judikaturu týkající se požadavků na zjišťování skutkového stavu v řízeních o udělení mezinárodní ochrany

(srov. např. rozsudky z 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, ze 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004-63, z 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, a z 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008-67). Informace o zemi původu musí být v maximální možné míře relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální, ověřené z různých zdrojů a transparentní a dohledatelné (viz rozsudek NSS ze 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS). Zastaralá je *„taková zpráva, která obsahuje informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť situace, jíž zpráva popisuje, je již zcela jiná. Pokud se podstatně změní situace, může být zastaralá i zpráva stará pouhý týden, a pokud je situace stabilní, může být použitelná i zpráva stará několik let“* (viz rozsudek Krajského soudu v Praze z 8. 8. 2017, č. j. 45 Az 21/2016-55, č. 3714/2018 Sb. NSS)

[15] V nyní souzeném případě vycházeli žalovaný i krajský soud z aktuálních zpráv založených ve správním spise, konkrétně například z Informace OAMP – Turecko: Politická a bezpečnostní situace v zemi z května 2021; Mezinárodní organizace pro migraci – Turecko, přehled údajů o zemi za rok 2020, OAMP – Turecko – Sýrie a dalších.

[16] Otázkou dokazování novinovými články se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 3. 2016, č. j. 9 Azs 27/2016 - 37, v bodu 34, kde uvedl: *„Nejvyšší správní soud shodně jako krajský soud má za to, že pro vyvrácení domněnky bezpečné země nedostačuje důkaz novinovým článkem. Za situace, kdy instituce působící v oblasti ochrany práv uprchlíků, respektive žadatelů o mezinárodní ochranu, mají dostatečné možnosti k tomu, aby stav v jednotlivých zemích monitorovaly, lze oprávněně očekávat, že by na existující vážné nedostatky upozornily.“* Tyto závěry lze vztáhnout také na stěžovatelem navrhované důkazy v řízení před krajským soudem, tyto se navíc vztahovaly k politicky aktivním jedincům (viz výše). Obecně k posouzení relevantnosti důkazů a řádnému odůvodnění jejich neprovedení pak lze odkázat např. na rozsudky ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89, ze dne 9. 11. 2006, č. j. 1 Azs 218/2004 - 89, z novějších pak ze dne 8. 12. 2020, č. j. 2 As 243/2020 - 26.

[17] Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně ty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 - 57). Stěžovatel si nemůže zvolit využití institutů zákona o azylu namísto těch podle zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifická a slouží jako „štít“ lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzální nástroj pro legalizaci pobytu. Právě právní úprava pobytu cizinců na území České republiky je určena pro případy tohoto druhu, když stěžovatel ve správním řízení sám uvedl, že usiluje o legální pobyt v České republice. Pokud má stěžovatel zájem setrvat v České republice a žít zde, je třeba, aby o to usiloval prostřednictvím zákona o pobytu cizinců.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud tedy neshledal existenci důvodů přijatelnosti kasační stížnosti, pročež nepřikročil k podrobnému věcnému přezkumu kasačních námitek stěžovatele a kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[19] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS (srov. obdobně usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28).

[20] Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud mu proto náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. července 2022

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu